

3. Martins J.C., Baptista R.C., Coutinho V.R., Fernandes M.I., Fernandes A.M. Simulation in nursing and midwifery education. WHO Regional Office for Europe, 2018: web-page. URL:

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ «СТАНДАРТИЗОВАНИЙ ПАЦІЄНТ» ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Рева Т.В., Рева В.Б.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Модернізація освіти у сфері охорони здоров'я України сформувала нові підходи до підготовки молодих фахівців. Система медичної освіти в Україні поступово переходить від традиційного теоретичного спрямування до інноваційного навчання із використанням симуляційних технологій. Популярність симуляційних тренінгів у сфері медичної освіти продовжує зростати, що підтверджує позитивний вплив таких тренінгів на швидкість засвоєння, оновлення та підтримки певних навичок у студентів. Симуляційні технології розглядаються як методи удосконалення клінічної освіти, скорочення тривалості навчальних програм і підвищення їхньої інтенсивності без ризику для пацієнтів.

Під час симуляційного навчання найчастіше застосовують такі методи: використання манекенів високого рівня реалістичності; стандартизований пацієнт; віртуальна операційна; міждисциплінарний тренінг; командний тренінг. Одним з інноваційних методів навчання є методика «Стандартизований пацієнт» (СП). Це навчальний ігровий процес за участю лікаря й пацієнта дає змогу, з одного боку, розвинути практичні навички, з іншого — провести комплексне оцінювання знань та вмінь студента [1, 2]. Перевагою цієї методики є те, що студент може реально оцінити рівень своєї підготовки, виявити прогалини в знаннях та вміннях і вчасно зробити спроби щодо їхнього усунення. Окрім того, при використанні цього методу є можливість застосувати свої теоретичні знання на практиці, у досягненні конкретної мети — допомогти хворій людині [3, 4].

Стандартизований пацієнт — це спеціально підготовлена людина, яка бере участь у навчанні й оцінюванні компетенцій учня, вона інсценує/симулює клінічний випадок, відповідно до заданого клінічного сценарієм. Клінічний сценарій — це сценарій, пов'язаний із конкретною хворобою пацієнта, який демонструють у штучному середовищі. Тренінги з підготовки СП — це тренінгові заняття, спрямовані на підготовку СП у

симулюючих умовах. Суть методу полягає в тому, що в ролі пацієнта виступає спеціально навчена людина (наприклад: інтерн, резидент, лаборант і т.п.), здатна з великим ступенем вірогідності інсценувати той чи інший клінічний випадок [5]. Викладач надає інформацію СП щодо захворювання, для нього складається сценарій, якого він має дотримуватися, щоби відповідати на поставлені питання. СП має конкретні установки від викладача-інструктора, йому забороняють імпровізувати щодо основної сюжетної лінії, а сформульовану інформацію необхідно видавати чітко за розробленим для СП сценарієм. Скарги, анамнез можуть бути деталізовані тільки в разі відповідних конкретних питань із боку студента.

Наявна за тим чи іншим завданням патологія формується не тільки за рахунок сценічних словесних образів, але й через демонстрації СП тих чи інших симптомів при об'єктивному обстеженні (наприклад, імітація порушення дихання, ціанозу, болю різної локалізації, артриту). Додатковий внесок у створення реалістичного образу хворої людини здійснюється через використання аудіозаписів легеневих і серцевих шумів, матеріалів із функціональними показниками, результатів додаткових методів дослідження. На СП можна проводити фізикальний огляд, обстеження органів і систем. Використання СП також дасть можливість пов'язати теоретичні знання з практичними навичками, випробувати різні методи опитування, навчить бути терплячим, керувати своїми почуттями. Важливим моментом навчання є отримання студентом зворотного зв'язку. Можна дізнатися, як вони провели опитування й огляд, як вони вели себе при цьому, так як ці відчуття не можуть бути отримані від манекенів і тренажерів (наприклад: один СП сказав студенту, що його опитування більше скидався на допит, що виявилось зовсім для нього несподіваним). За тим, що відбувається спостерігають експерти з числа студентів цієї групи, такий зворотній зв'язок, у подальшому, мотивує студентів на покращення навичок опитування. Переваги та можливості використання СП становлять особливу цінність для навчання студентів початкових курсів, які освоюють збір анамнезу та вміння клінічного огляду, готуючись до взаємодії з реальними пацієнтами [6].

Найкращий спосіб оцінити, чи правильно студент медичного факультету збирає анамнез і виконує фізичне обстеження — це спостерігати за тим, як він опитує або обстежує пацієнта. Студент, який працює з пацієнтами, поводить ся зі СП так, як він робив би це в реальних клінічних умовах. Взаємодія зі СП розвиває комунікативні та професійні навички, дає змогу студентам отримати перший досвід клінічної роботи, допомагає отримати навички взаємодії в плані: пацієнт — огляд — лікування. У процесі опанування методики СП студенти мають можливість навчитися

міжпрофесійній взаємодії, співпраці. Створення нестандартних поведень СП краще готує професійні манери студента для підготовки до роботи в реальних умовах, розвиває комунікативні навички. Включення СП у програму навчання після проходження теоретичної частини, дає змогу студентам зрозуміти, для чого потрібні отримані знання.

Перевагами застосування методики «Стандартизований пацієнт» є:

- ✓ Надійність— пацієнти є стандартизованими і відтворюваними.
- ✓ Достовірність— сумісність із реальними пацієнтами.
- ✓ Контрольованість— відповідність цілям навчання.
- ✓ Реалістичність— інтеграція психосоціальних проблем у клінічний випадок.
- ✓ Зворотній зв'язок— студент негайно отримує зворотну реакцію.
- ✓ Практичність — студенти відпрацьовують на практиці методи обстеження пацієнта.
- ✓ Повторюваність — можливість багаторазового повторення клінічних ситуацій, у яких вони не готові працювати самостійно.
- ✓ Вимірність — результати студентів можна порівнювати.
- ✓ Безпека — не несе потенційної шкоди для реальних пацієнтів.
- ✓ Ефективність — забезпечується безперервне накопичення досвіду в стислі часові рамки і скорочується навантаження на викладачів медичних вузів

Студенти медичних вишів часто відчувають брак досвіду взаємодії з реальними пацієнтами. Засвоєння реалістичних сценаріїв за участю СП, дає змогу накопичити досвід для майбутньої практичної діяльності, а викладачі отримують можливість оцінити знання студентів на практиці. Методика СП забезпечує інтеграцію вмісту навчального плану в практичну діяльність. Тому включення методики «Стандартизований пацієнт» в освітню програму є дуже ефективним методом навчання.

Список використаних джерел

1. Sandeep S, Lata I. Simulation in resuscitation teaching and training, an evidence based practice review. *J Emerg Trauma Shock*. 2010;3(4):378–84.
2. White P, Larson I, Styles K, Yuriev E, Evans DR, Rangachari PK. Adopting an active learning approach to teaching in a research-intensive higher education context transformed staff teaching attitudes and behaviours. *High Educ Res Dev*. 2016;35:619–33.
3. Fiscella K, Franks P, Srinivasan M, Kravitz RL, Epstein R. Ratings of physician communication by real and standardized patients. *Ann Fam Med*. 2007;5:151–8.

4. Myung SJ, Kang SH, Kim YS, Lee EB, Shin JS, Shin HY, et al. The use of standardized patients to teach medical students clinical skills in ambulatory care settings. *Med Teach*. 2010;32(11):467–70.
5. Pian-Smith MC, Simon R, Minehart RD, Podraza M, Rudolph J, Walzer T, et al. Teaching residents the two-challenge rule: a simulation-based approach to improve education and patient safety. *Simul Healthc*. 2009;4(2):84–91.
6. Ziv A, Ben-David S, Ziv M. Simulation based medical education: an opportunity to learn from errors. *Med Teach*. 2005;27(3):193–9.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Рева Т.В., Кропатницька Я.В.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Сучасний світ високотехнологічної медицини висуває підвищені вимоги до якості надання медичних послуг, тому реформування та розроблення новітніх технологій сприяють появі нових перспектив для розвитку. Усе це впливає на підвищення вимог та зростанню якості стандартів вищої медичної освіти не тільки в Україні, але й у цілому світі. Такий динамічний час сприяє появі нових стандартів підготовки студентів-медиків та застосування сучасних інтеграцій теорії та інтерактивних схем, зокрема симуляційних методів навчання у вищих закладах медичної освіти.

Симуляційне навчання не є панацеєю від усіх проблем вітчизняної охорони здоров'я загалом і медичної освіти зокрема. Але при цьому воно є дієвим і ефективним інструментом для вирішення певних завдань. Для того, щоби ці технології принесли максимальну користь, необхідно чітко визначити їхні переваги й недоліки, після чого поставити цілі і сформулювати завдання, вирішення яких без цих технологій неможливе або недоцільне. Модернізація галузі охорони здоров'я, постійне підвищення вимог до якості медичної допомоги населенню потребують від лікарів досконалого володіння не тільки теоретичною базою, але і практичним досвідом. Для цього існує низка перешкод — це неможливість відтворення більшості практичних маніпуляцій, відсутність тематичних пацієнтів, етико-деонтологічні, морально-етичні та законодавчі обмеження у взаєминах між студентами та пацієнтами. Тому найважливішими завданнями сучасної медичної освіти є створення умов для якісної підготовки висококваліфікованих спеціалістів у різних медичних галузях, відпрацювання та закріплення практичних навичок без ризику заподіяння